

El Manifest d'en Gaire, en Força i en Gens

Fa anys tothom ens esmentava. Érem presents en converses i tertúlies, en debats i en conferències, en ràdios i en televisions. No només ningú ens oblidava en expressar-se, sinó que érem necessaris, imprescindibles. Resultava complicat parlar sense emprar-nos. Ens sentíem importants, integrants del lèxic habitual i comú de la nostra estimada llengua.

Tanmateix, alguna cosa va començar a canviar fa un parell de dècades. La influència de llengües veïnes i foranes com l'anglès, però especialment el castellà, ens va anar arraconant de mica en mica. Els més joves no ens coneixien tant o, si ho feien, no ens utilitzaven. Els mitjans de comunicació ens anaven desplaçant i menystenint. El que no enteníem és com s'ho feien, per parlar i comunicar-se, sense nosaltres! Amb el pas del temps ens hem adonat que la gent es fa entendre, simplement fotocopiant del castellà el "mucho", el "bastante" i el "nada". Amb això en fan prou. Ja és ben trist que ens hagin oblidat. Per exemple, enlloc de dir "no m'agrada gaire", ara diuen "no m'agrada molt". O enlloc de dir "juga força bé", diuen "juga bastant bé". I el que trobem més estrany de tot és el que li fan al pobre "Gens". Per exemple, enlloc de dir "no ho he vist gens bé", diuen "no ho he vist res bé" o enlloc de dir "no m'agrada gens", diuen "no m'agrada res" i la frase agafa un altre significat. Aquests mots intrusos (que són correctes en altres contextos) són del tot incorrectes utilitzats d'aquesta manera, però a la gent no li sap cap greu, i tiren pel dret. Tal i com sona en castellà, es fa una traducció literal i freda, sense nosaltres.

Els nostres cosins, en "Gota, en "Llei" i en "Prou" (aquest darrer en el seu sentit afirmatiu) són més locals i menys estesos, i ja els donem per extingits. Varen morir fa una dècada i només escadusserament, algun erudit, o els besavis i besàvies, els fan servir davant la sorpresa general de qui els escolta. "Voleu més vi, avi?". "Prou!", respon el vell assentint amb el cap, confirmant que en voldrà un altre got. O bé ens respon "lleï" o "gota", si refusa prendre'n més.

El mateix els està passant als nostres amics, els Pronoms Febles. Ells també han emmalaltit. I, com nosaltres, tenen molt mal pronòstic, segons ens diuen els metges. Estem agonitzant. Ajudeu-nos a mantenir-nos vius, i amb nosaltres la nostra llengua.

En Gaire, en Força i en Gens, amb la col·laboració d'en Ponç Feliu Latorre, biòleg i enamorat del català